

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Redaktsiooni jõustumise kp:
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:
Avaldamismärge:

Vabariigi Valitsus
määrus
algtekst-terviktekst
31.07.2005
Hetkel kehtiv
RT I 2005, 42, 341

Paide vanalinna muinsuskaitseala põhimäärus

Vastu võetud 14.07.2005 nr 182

Määrus kehtestatakse «[Muinsuskaitseaduse](#)» § 15 lõigete 1 ja 2 alusel.

1. peatükk ÜLDSÄTTED

§ 1. Reguleerimisala

Määrusega kehtestatakse Paide vanalinna muinsuskaitseala (edaspidi *muinsuskaitseala*) ja selle kaitsevööndi piirid, muinsuskaitsealal ja selle kaitsevööndis kehtivad nõuded ja kitsendused ning muinsuskaitset korraldavate organite tööjaotus ja sätestatakse koostöö muinsuskaitset korraldavate organite ja kaitstavate loodusobjektide valitseja vahel.

§ 2. Esmakordselt muinsuskaitse alla võtmise aeg

Paide vanalinn võeti esmakordselt muinsuskaitse alla Eesti NSV Ministrite Nõukogu 27. veebruari 1973. a määrusega nr 91.

2. peatükk MUINSUSKAITSEALA JA SELLE KAITSEVÖÖNDI PIIRID, MUINSUSKAITSEALA EESMÄRK

§ 3. Muinsuskaitseala piirid

(1) Muinsuskaitseala koosneb Paide ordulinnuse alast ja ajalooliselt selle kõrvale kujunenud linnatuumikust.

(2) Muinsuskaitseala piir kulgeb mööda katastriüksuste (edaspidi *krunt*) piire seisuga 1. veebruar 2005. a. Muinsuskaitseala hõlmab ala, mis piirneb Tallinna 43 krundi lõunapiiri ja selle mõttelise pikendusega ida suunas kuni lõikumiseni Tallinna 41 krundi idapiiri mõttelise pikendusega põhja suunas, nimetatud pikendusega lõikepunktist kuni Kaevu 1 krundi põhjapiirini, Kaevu 1 krundi põhjapiiri, Kaevu 2, Veski 10 ja 12 asuvate kruntide põhjapiiride ja Veski 16a krundi idapiiriga kuni lõikumiseni Parkali 2 ja 4 krundi põhjapiiriga, Parkali 2 ja 4 põhjapiiri, Parkali 2 ja 4–18 asuvate kruntide idapiiriga ning Parkali 18 krundi lõunapiiriga kuni selle pikenduse lõikumiseni Parkali 11 krundi idapiiriga, Rüütli 2b krundi lõunapiiriga, Rüütli 4 krundi idapiiriga, Rüütli 4–60 asuvate kruntide idapiiridega ja nende vastavate pikendustega üle Vee, Vainu ja Kevade tänava kuni lõikumiseni Kevade 1 krundi põhjapiiriga, Kevade 1 krundi põhjapiiri ja idapiiriga kuni lõikumiseni Rüütli 56 asuva krundi kirdepiiriga, Rüütli 60 krundi kirde- ja kagupiiriga ja Pikk 32 krundi kagupiiriga kuni Pika tänavani ning selle pikendusega üle Pika tänava kuni Pikk 37 krundi idapiirini, Pikk 37 krundi lõunapiiri ning Karja 4 krundi lõuna- ja läänepiiriga kuni Karja tänavani, viimase pikendusega üle Karja tänava lõikumiseni Pikk 35 krundi lõunapiiriga, Pikk 33 ja 27 asuvate kruntide läänepiiridega, Pikk 27 krundi lääne- ja põhjapiiriga kuni Pika tänavani, Vainu 1 krundi idapiiriga kuni Vainu 3 krundi lõunapiirini, viimase lõuna- ja läänepiiriga kuni Vainu tänavani, Vainu tänavaga kuni selle lõikumiseni Suur-Aia tänavaga, Suur-Aia tänavaga kuni selle lõikumiseni Pärnu tänavaga, Väike-Aia 2 krundi idapiiriga, Väike-Aia 8–42 asuvate kruntide läänepiiridega, kuni Lai 8 krundi lõunapiirini, Lai 8–12 asuvate kruntide lõunapiiride ning viimase krundi läänepiiriga kuni lõikumiseni Laia tänavaga, Lai 16 ja 18 krundi läänepiiri pikendusega üle Laia tänava, Lai 16 ja 18 krundi lääne- ja põhjapiiriga, Lai 13–1 asuvate kruntide põhjapiiridega kuni Lai 1 krundi loodenurgani, Tallinna 22–44 asuvate kruntide läänepiiridega ning Tallinna 44 asuva krundi põhjapiiri ja selle mõttelise pikendusega üle Tallinna tänava vastavalt muinsuskaitseala plaanile.

§ 4. Muinsuskaitseala kaitsevööndi piirid

Muinsuskaitseala kaitsevöönd koosneb linna möödasõiduteelt Vallimäele avanevast kaugvaatealast, mis piirneb Tallinna tänavaga muinsuskaitseala piirist Järve tee ristmikuni. Järve teega viimati nimetatud ristmikust kuni Parkali 18 kinnistu põhjapiirini, viimati nimetatud kinnistu põhjapiiriga kuni muinsuskaitseala piirini ning muinsuskaitseala ida- ja põhjapiiriga kuni Tallinna tänavani vastavalt muinsuskaitseala plaanile.

§ 5. Muinsuskaitseala plaan

(1) Muinsuskaitseala ning muinsuskaitseala kaitsevööndi territoorium ja piirid on fikseeritud muinsuskaitseala plaanil (edaspidi *plaan*)¹. Muinsuskaitseala piiriks on plaanil muinsuskaitseala piirina tähistatud tänavate muinsuskaitsealast kaugemale jäävate tänaväärsete kinnistute tänavapoolsed piirid. Lõikudes, kus piir kulgeb mööda kinnistupiire, võetakse aluseks kinnistupiirid seisuga 1. veebruar 2005. a. Kaitsevööndi piiriks Tallinna tänaval ja Järve teel on sõidutee telgjoon.

(2) Plaani ja §-des 3 ja 4 sätestatu vastuolu korral juhindutakse plaanil fikseeritud muinsuskaitseala ja selle kaitsevööndi territooriumist ja piiridest.

§ 6. Muinsuskaitseala eesmärk

(1) Muinsuskaitseala eesmärk on Paide vanalinna muinsuskaitseala kui ajalooliselt väljakujunenud linnaehitusliku terviku ja muinsuskaitseala kujundavate ehitiste, plaanistruktuuri, kultuurkihi, maastikuelementide, miljöölise eripära ja talle avanevate kaug- ning sisevaadete säilitamine.

(2) Kaitse-eesmärgid, millest juhindutakse muinsuskaitsealal, on:

- 1) ajalooliselt väljakujunenud hoonestusstruktuuri ning linnaruumi elementide (tänavaruumid, väljakud, ordulinnuse säilinud varemed koos muldkindlustustega ja vallikraavidega, pargid, puisteed jms) säilitamine ja linnaruumi hävinud oluliste osade taastamine;
- 2) ajalooliselt väljakujunenud arhitektuuritraditsioonide (kinnistustruktuur ja selle hoonestustavad, ehitusmaterjalid, katusekatted, fassaadide viimistlus, arhitektuursed detailid ja elemendid, tänavasillutised jms) järgimine ehitiste hooldamisel, konserveerimisel, restaureerimisel ja remontimisel;
- 3) ajalooliselt väljakujunenud linnaehitusliku struktuuri, tänavatevõrgu, stiililise ja ajastulise mitmekesisuse, hoonestuse üldise ja kohaliku mastaabi, perspektiivvaadete ja muu vanalinnale iseloomuliku järgimine ehitiste püstitamisel ning ehitiste laiendamisel juurde-, peale- või allaehitamise teel;
- 4) muinsuskaitsealale ja sellel paiknevatele ehitistele kahjulike ja sobimatute kasutusviiside väljatõrjumine;
- 5) ajaloolises linnatuumikus elamisvõimaluste maksimaalne säilitamine;
- 6) arhitektuurselt väärtuslike interjööride, detailide, elementide ja ajalooliste ehituskonstruksioonide säilitamine ja eksponeerimine;
- 7) väärtuslike loodusobjektide ja haljasalade säilitamine;
- 8) kultuurkihist leitud ja säilitamist väärvate ehituskonstruksioonide, -detailide või -elementide eksponeerimine;
- 9) vanalinna ja selle elementide tekke- ja arengulugu käsitlevate teaduslike uuringute jätkamine ja süvendamine;
- 10) ehitusajalooliselt väärtusetute ning keskkonda esteetiliselt risustavate väikeehitiste (kuurid, garaažid, trafoalajaamad jne) lammutamine või nende muinsuskaitsealalt väljaviimine;
- 11) ajaloolisse keskkonda mittesobivate rajatiste (piirdeaiaid, telefonikabiinid, laternapostid jne) ja muude objektide (reklaamistendid, skulptuurid, tehnovõrkude maapealsed elemendid jne) püstitamise vältimine või nende muinsuskaitsealalt väljaviimine.

3. peatükk

MUINSUSKAITSEALAL JA SELLE KAITSEVÖÖNDIS KEHTIVAD NÕUDED JA KITSENDUSED

§ 7. Muinsuskaitsealal kehtivad kitsendused

(1) Muinsuskaitseameti ja Paide Linnavalitsuse loata on muinsuskaitsealal keelatud «Muinsuskaitseaduse» §-s 24 sätestatud tegevused.

(2) Muinsuskaitsealal ehitades, konserveerides ja restaureerides ning selleks ehitusmaterjale valides tuleb arvestada nii ehitise kui ka muinsuskaitseala arhitektuurilist ja ajaloolist väärtust.

§ 8. Muinsuskaitseala kaitsevööndis kehtivad kitsendused

(1) Muinsuskaitseala kaitsevööndi hoonestamisel tuleb vältida järskede kontraste hoonestuse mastaapsuses muinsuskaitsealal ja vahetult selle piiri ääres ning tagada vanalinna silueti vaadeldavus olulistest vaatepunktidest linnas ja vanalinnasuunalistelt tänavatelt.

(2) Muinsuskaitseameti loata on muinsuskaitseala kaitsevööndis keelatud:

- 1) püstitada välismõõtmete tõttu muinsuskaitseala oluliste vertikaalsete dominantide vaadeldavust häirivaid või olulisi kaugvaateid muinsuskaitsealale varjavaid ehitisi;

- 2) püstitada muinsuskaitseala välispiirile välismõõtmelteil või ehitusmahult muinsuskaitseala või tema välispiiriga vahetult külgneva hoonestuse suhtes mastaapidelt mittesobivaid ehitisi;
- 3) paigaldada olulistele vaatesuundadele vanalinnale avanevaid vaateid katvaid või oluliselt varjavaid reklaame, tehnilisi rajatisi või muid konstruktsioone.

§ 9. Nõuded muinsuskaitsealal tehtavatele töödele

- (1) Muinsuskaitsealal paiknevat ehitist võib konserveerida, restaureerida või remontida ainult muinsuskaitse eritingimusi järgiva projekti alusel ja erialaspetsialisti muinsuskaitsealise järelevalve all «Muinsuskaitseaduse» §-s 35 sätestatud tingimustel ja korras.
- (2) Ehitus-, maaparandus- ja teetöid ning mälestist ohustada võivaid muid töid tehakse Muinsuskaitseameti loal tingimustel, mis tagavad mälestise säilimise.
- (3) Kui muinsuskaitsealal tööd tehes avastatakse inimtegevuse tagajärjel ladestunud arheoloogiline kultuurkiht, sealhulgas inimluud, või kultuuriväärtusega leid, on tööde tegija kohustatud töö seiskama, säilitama leiukoha muutmata kujul ning viivitamatult teatama sellest Muinsuskaitseametile ja Paide Linnavalitsusele.

§ 10. Ehitise püstitamine muinsuskaitsealal

- (1) Ehitise püstitamise all mõistetakse ehitise püstitamist «Ehitusseaduse» tähenduses.
- (2) Ehitise püstitamine muinsuskaitsealale on lubatud pärast Muinsuskaitseametilt ja Paide Linnavalitsuselt loa saamist.
- (3) Ehitise püstitamise loa andmise otsustamisel lähtub Muinsuskaitseamet järgmisest:
  - 1) Teises maailmasõjas hävinud Paide linnale ainuomaste tänavate võrgustiku ja väljakute ning tähtsamatele ehitistele avanevate vaadete taastamise vajadusest kohtades, kus seda ei takista sõjajärgne uushoonestus;
  - 2) Teise maailmasõja järgse hoonestuse ja säilinud ajaloolise hoonestuse linnaruumilise koostõu parandamise vajadusest sõjas hävinud hoonestusest tekkinud vabadel aladel;
  - 3) Teise maailmasõja eelse tänaväärse ehitusjoone järgimisest kohtades, kus puuduvad Teise maailmasõja järgsed ehitised;
  - 4) tänaväärsete ehitiste püstitamisest ehitusmahult ja välismõõtmelteil võimalikult sarnastena samas kohas asunud ning Teises maailmasõjas hävinud hoonetega;
  - 5) Paide vanalinnale ajalooliselt mitteomaste, mitmeid Teise maailmasõja eelseid kinnistuid haaravate suurte ehituskomplekside vältimisest.

4. peatükk

MUINSUSKAITSET KORRALDAVATE ORGANITE TÖÖJAOTUS JA KOOSTÖÖ NING JÄRELEVALVE MUINSUSKAITSEALA KAITSE KORRALDAMISEL

§ 11. Muinsuskaitset korraldavad organid

Muinsuskaitseala kaitset korraldavad Muinsuskaitseamet ja Paide Linnavalitsus vastavalt «Muinsuskaitseaduses» sätestatud pädevusele.

§ 12. Koostöö muinsuskaitset korraldavate organite ja kaitstava loodusobjekti valitseja vahel

Muinsuskaitsealal asuvate kaitstavate loodusobjektide kaitset ja muinsuskaitseala kaitset korraldavad koostöös kaitstavate loodusobjektide valitseja ja muinsuskaitset korraldavad organid.

§ 13. Järelevalve

Riiklikku järelevalvet muinsuskaitseala üle teostab Muinsuskaitseamet.

¹Muinsuskaitseala plaaniga saab tutvuda Paide Linnavalitsuses ja Muinsuskaitseametis.

Andrus ANSIP
Peaminister

Raivo PALMARU
Kultuuriminister

Heiki LOOT

